AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 19.1.2005
COM(2005) 6 végleges

2005/0003 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS KERETHATÁROZATA

a szervezett bűnözés elleni küzdelemről

(előterjesztő: a Bizottság)

INDOKOLÁS

Az elmúlt évtizedben a szervezett bűnelkövető csoportok nagy kiterjedésű nemzetközi hálózatokat építettek ki, és jelentős haszonra tettek szert. Vagyonukat a kábítószerek tiltott kereskedelméből, az embercsempészetből - különösen a gyermek- és nőkereskedelemből -, az illegális fegyver- és lőszer-kereskedelemből, a termékhamisításból és a szerzői jogi kalózkodásból, és általánosságban a nemzetközi szinten elkövetett csalásokból szerezték[1]. Az e bűncselekményekből származó hatalmas tőkét tisztára mosás után visszaforgatják a gazdaságba. A szervezett bűnözés számottevő fellendülésének lehetünk tehát tanúi.

Az Európai Unió vezető szerepet vállalt a szervezett bűnözés elleni küzdelemben az Amszterdami Szerződés és az 1997. június 16-17-i amszterdami Európai Tanács óta, amely elfogadta a szervezett bűnözés elleni küzdelem első cselekvési tervét.

1998-ban a Tanács együttes fellépést fogadott el a bűnszervezetekben való részvétel ellen[2]. Ma azonban az Uniónak egy kényszerítőbb erővel bíró és ambiciózusabb szövegre van szüksége ahhoz, hogy a tagállamok büntetőjogi jogszabályait ténylegesen közelíteni lehessen egymáshoz, és javítani együttműködésüket annak érdekében, hogy hatékonyabban vehessék fel a küzdelmet a szervezett bűnözéssel szemben, többek között a büntetőjogi szankciók alsó határainak összehangolásával.

Tekintettel az Amszterdami Szerződés kínálta új lehetőségekre már az 1998 decemberében Bécsben ülésező Európai Tanács is szorgalmazta az Európai Unió szervezett bűnözés elleni fokozottabb fellépését.

Az 1999. október 15-16-i tamperei Európai Tanács következtetéseinek 6. pontja szerint "a polgárok joggal várják el az Uniótól, hogy reagáljon arra a fenyegetésre, amelyet a súlyos bűnözés jelent szabadságukra és a törvény által elismert jogaikra nézve. E fenyegetések elleni fellépéshez az Unió egészében összehangolt cselekvésre van szükség a bűnözés megelőzése és a bűnszervezetek elleni küzdelem keretében …". A 40. pont hozzáteszi, hogy "az Európai Tanács határozottan elkötelezi magát a szervezett és nemzetközi bűnözés súlyos formái ellen folytatott küzdelem megerősítése mellett…".

Emellett az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellenőrzéséről szóló stratégiája (2000/C 124/01) rámutat, hogy a szervezett bűnözés természeténél fogva lendületes, és nem határolják be merev struktúrák. Képes vállalkozói vagy kereskedelmi jelleget ölteni, és igen rugalmasan alkalmazkodik a piaci erőviszonyok és helyzetek változásához. A nemzeti határok általában nem szabnak gátat a bűnszervezeteknek, amelyek egy vagy több bűncselekmény elkövetése céljából gyakran építenek ki partneri kapcsolatokat az Unió területén és az Unión kívül is, úgy egyénekkel, mint más hálózatokkal. E csoportok a legális vagy illegális piacokon egyre aktívabban vannak jelen; bűnözői tevékenységükhöz igénybe veszik a legális ügyeletek szakértőinek szolgáltatásait, ahogy a

---

[1] A szervezett bűnözés mértékét ugyanakkor nehéz pontosan megítélni, mivel a tagállamok nem szolgáltatnak rendszeresen számadatokat egységes meghatározás alapján.

[2] HL L 351, 29.12.1998, 1. o. E szöveg a bűnszervezetet úgy határozza meg, mint "olyan strukturált szervezetet, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig tartó szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel súlyt, akár magának a bűncselekménynek az elkövetése a fő cél, akár ez az anyagi haszonszerzés és – adott esetben – az állami hatóságok törvényellenes befolyásolásának eszköze".

legális kereskedelmi struktúrákat is. Emellett a saját hasznukra fordítják az Európai Unióban a tőke, az áruk, a személyek és a szolgáltatások szabad áramlását. Egyre nagyobb kiépítettsége számos bűnszervezet számára teszi lehetővé, hogy a különböző rendszerek nem megfelelő m űködését kihasználva hasznot hajtsanak a joghézagokból és a tagállamok közötti jogszabályi eltérésekből. Bár az Európai Unió területén kívüli bűnszervezetek, úgy tűnik, egyre nagyobb fenyegetést jelentenek, a legsúlyosabb fenyegetést továbbra is az európai származású és a kontinens egészén működő csoportok jelentik, amelyek többségükben az Európai Unió állampolgáraiból és lakosaiból állnak. E csoportok egyre erősebbre fűzik a nemzetközi b űnszervezetekkel fenntartott kapcsolataikat, és az európai társadalom szociális és gazdasági struktúráját támadják többek között a pénzmosáson, a drogkereskedelmen és a gazdasági b űncselekményeken keresztül. Úgy tűnik, az európai színtéren és a világ más helyszínein egyaránt képesek könnyen és hatékonyan működni, a tiltott keresletre olyan áruk és szolgáltatások megszerzésével és kínálatával válaszolva, amelyek a kábítószerektől a lopott gépjárműveken és a pénzmosáson át a fegyverkereskedelemig terjednek. Együttes er őfeszítéseik a törvények és az igazságügyi rendszer alkalmazásának befolyásolására és akadályozására e bűnszervezetek kiterjedtségéről és professzionalizmusáról tanúskodik. E helyzet a tagállamok részéről erőteljes és összehangolt választ tesz szükségessé.

Végül a terrorizmus és a bűnözés egyéb súlyos formái elleni küzdelem területén folytatandó lépések kezdeményezéséről szóló, 2004. március 29-i közleményében[3] a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az Európai Unióban a szervezett bűnözés elleni közdelem eszköztárát meg kell er ősíteni. Kimondja, hogy a Bizottság kidolgoz egy, az 98/733/IB együttes fellépést felváltó kerethatározatot, amelynek különösen:

– ténylegesen közelítenie kell egymáshoz a természetes és jogi személyek elleni b űncselekmények és szankciók meghatározását;

– külön bűncselekménnyé kell nyilvánítania “egy bűnszervezet irányítását”;

– meg kell határoznia adott esetben a különleges súlyosbító körülményeket (nevezetesen egy bűnszervezethez kapcsolódó bűncselekmény elkövetése) és az enyhítő körülményeket (a “megbánók” esetében a büntetés enyhítése),

– rendelkezéseket kell elfogadnia az igazságügyi hatóságok együttműködésének és tevékenységük összehangolásának megkönnyítése érdekében.

A bűnszervezetben való részvételről szóló együttes fellépésnek egy kerethatározatba történő átalakítása így lehetővé tesz egy bizonyos fajta párhuzamos működést a bűncsoportok elleni küzdelemben, legyen szó terrorszervezetekről vagy szervezett bűnözésről.

Az új szöveg egyben olyan paramétereket is figyelembe vesz, amelyek 1998 óta megváltoztak:

– A Maastrichti Szerződést követő Amszterdami Szerződés új, az “együttes fellépésnél” hatékonyabb eszközöket vezetett be; a kerethatározat megfelelő eszközt nyújt az Európai Unióban e területen a büntetőjogok közelítéséhez.

– Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye, az ún. “Palermói Egyezmény”[4] ezentúl olyan nemzetközi keretet biztosít,

[3] COM(2004) 221.

[4] Itt az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló

amely részletesen meghatározza a bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó b űncselekményeket. Ezt az egyezményt az Európai Közösség 2004. május 21-én hagyta jóvá.

– A terrorizmus elleni küzdelemről szóló, 2002. június 13-i 2002/475/IB kerethatározat[5] hivatkozási alapul szolgál, amelyet figyelembe kell venni. E szöveg többek között a "terrorista csoportot" az 98/733/IB együttes fellépésben szereplő "bűnszervezet" meghatározásából merítve határozza meg, de annál jóval teljesebb eszközt jelent[6].

1. cikk (fogalom-meghatározások)

Az 1. cikk első bekezdése részben átveszi a "bűnszervezetnek" a 98/733/IB együttes fellépés 1. cikke (1) bekezdésében szereplő meghatározását.

Olyan szervezett csoportról van szó, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre, olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig tartó szabadságvesztéssel vagy a személyi szabadságot korlátozó, a társadalom biztonságát védő intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel sújt.

Amint azt az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye megállapítja, a szervezet célja a pénzügyi vagy más anyagi haszonszerzés. Továbbra is érvényes az az elképzelés, amely szerint egy szervezett bűnözői csoportban való részvétel vádja azt feltételezi, hogy a cél egy "súlyos bűncselekmény" elkövetése. Az ennek megállapítására szolgáló feltétel, ahogy az együttes fellépésben is, egy olyan bűncselekmény elkövetése, amely legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy annál súlyosabb büntetéssel sújtható.

E módszert az érintett törvénysértések felsorolásánál hatékonyabbnak ítélik. A szabadságvesztés legalább négyéves határa megegyezik az Egyesült Nemzetek Szervezetének a

---

egyezményéről van szó, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének 55. Közgyűlésén a 2000. november 15-i A/RES/55/25 állásfoglalás fogadott el. Ezen egyezmény, miután 40. megerősítő okiratát 2003. július 1-jén az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárságán letétbe helyezték, 2003. szeptember 29-én hatályba lépett.

5 HL L 164, 26.6. 2002, 3. o.

6 A 2002/475/IB kerethatározat biztosítja egy terrorista csoport irányításának büntethetőségét, b űncselekménnyé nyilvánítja egy terrorista csoport tevékenységében való részvétel különféle formáit (legyen szó akár információk vagy anyagi eszközök szolgáltatásáról , akár egy terrorista csoport tevékenységének bármilyen módon történő finanszírozásáról), rendelkezik a felbujtásról, a bűnsegélyr ől és az esetek többségében e különféle bűncselekmények elkövetésének kísérletéről. Ami a szankciókat illeti, bevezeti a "súlyosbító körülmény" elvét, előirányozva, hogy a "terrorista b űncselekmények" és egyes, a terrorizmushoz kapcsolódó bűncselekmények súlyosabb szabadságvesztéssel legyenek büntetendők, mint amelyek a nemzeti jog alapján kiszabatók, ha azokat a terrorizmus összefüggésén kívül követik el; egy terrorista csoport irányításáért kiszabható szabadságvesztés felső határát legalább 15 évben határozza meg, és 8 évben egy terrorista csoportban való részvétel esetében; felsorol néhány, a jogi személyekre alkalmazható szankciót (különösen az állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárást, valamely üzleti tevékenység gyakorlásától való eltiltást, bírósági felügyelet alá helyezést, bíróság által elrendelt felszámolást és létesítménybezárást); különleges körülmények bevezetésével olyan "megbánó" rendszert határoz meg, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy enyhítsék a szabadságvesztéssel járó büntetéseket, amennyiben a terrorista felhagy tevékenységével vagy a közigazgatási vagy igazságügyi hatóságoknak bizonyos információkat szolgáltat. Végül e szöveg meghatározza a joghatósággal kapcsolatos szabályokat, és rendelkezéseket hoz annak érdekében, hogy megkönnyítse a tagállamok közötti koordinációt és a büntetőeljárások összehangolását.

nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményében alkalmazottal. Hasonlóképpen, a szervezetnek a pénzügyi vagy más anyagi haszonszerzésre irányuló célja megfelel az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyezményében elfogadott kritériumoknak.

Ezen egyezmény 2. cikke b) pontjának alkalmazásában "a »súlyos bűncselekmény« kifejezés olyan cselekményt jelent, amely legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy annál súlyosabb büntetéssel sújtható".

E kerethatározatba ugyanakkor feleslegesnek tűnt átvenni az együttes fellépés, az Europol hatáskörébe tartozó bűncselekményekről szóló első cikkének második bekezdését, mivel a kiszabható szabadságvesztés küszöbét ezekre is alkalmazni kell. E küszöb megtartása szükségesnek tűnik. Ennek, az Europol-egyezmény hatálya alá tartozó bűncselekményekre vonatkozó feltételnek az elhagyása jelentős mértékben kiszélesítené a bűnszervezet fogalmát, így az jelentősen veszítene a súlyából. A bűnszervezet fogalmának ugyanis továbbra is a súlyos bűncselekmény fogalmához kell kapcsolódnia. Ez teljes mértékben összhangban van az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményével.

A szöveg ugyanakkor átveszi a 2002/475/IB kerethatározat 2. cikkében szereplő szervezett csoport meghatározását. A "szervezett csoport" kifejezés olyan csoportot jelent, amelyet nem alkalomszerű jelleggel hoztak létre egy bűncselekmény azonnali elkövetésére.

2. cikk (bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények)

A 2. cikk kötelezi a tagállamokat, hogy a bűnszervezetben való részvétel különféle formáit b űncselekménnyé nyilvánítsák.

A cikk bűncselekménnyé nyilvánít néhány olyan részvételi formát, amelyekről a 98/733/IB együttes fellépés nem rendelkezett kifejezetten, de amelyek azonos vagy hasonló megfogalmazás szerint lényegüket tekintve szerepelnek az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményében.

Ennélfogva minden tagállamnak meg kell tennie a szükséges intézkedéseket, hogy egy b űnszervezet irányítása büntethető legyen. Emellett minden tagállamnak bűncselekménynek kell tekintenie annak a személynek a magatartását, aki – szándékosan és ismerve vagy a szervezet célját és általános bűnözői tevékenységét, vagy annak az adott bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékát – aktívan részt vesz akár a szervezetnek az 1. cikk hatálya alá tartozó b űnözői tevékenységében - még akkor is, ha személyesen nem vesz részt az érintett b űncselekmények tényleges végrehajtásában - és még ha az érintett bűncselekményeket ténylegesen nem is követik el, akár a szervezet egyéb tevékenységeiben, beleértve információk vagy anyagi források szolgáltatását, új tagok beszervezését, valamint e tevékenységek bármilyen módon történő finanszírozását, annak tudatában, hogy e részvétel hozzájárul e szervezet büntetendő tevékenységeinek megvalósításához.

3. cikk (szankciók)

A 3. cikk a szankciókra vonatkozik. Az Unión belül a büntetőjogok tényleges közelítésére törekszik.

Az együttes fellépéshez képest, amely a tagállamokat csak arra kötelezte, hogy hatékony, arányos és visszatartó büntetéseket szabjanak ki, tovább kell menni, és meg kell határozni a b űnszervezetben való részvétel mértékétől függően kiszabható szabadságvesztés alsó határát.

A mindeddig a kerethatározatokban használt „maximum minimumja" módszerének megfelelően az (1) bekezdés meghatározza a bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó b űncselekményekre kiszabható büntetést: eszerint egy bűnszervezet irányításáért kiszabható szabadságvesztés felső határa legalább 10 év. A többi bűncselekmény esetében kiszabható szabadságvesztés felső határa nem lehet kevesebb 5 évnél.

A (2) bekezdés rendelkezik az egyes, bűnszervezet keretében elkövetett bűncselekményekre kiszabható büntetés súlyosbításáról.

E bekezdés azokra a bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó cselekményekre vonatkozik, amelyek kifejezetten bűncselekmény elkövetését jelentik, és nem azokra az egyéb cselekményekre, amelyek különféle formát ölthetnek: létrehozás, irányítás, toborzás, anyagi vagy pénzügyi támogatás. Célja, hogy a súlyos bűncselekményekre szigorúbb büntetéseket irányozzon elő, amikor azokat összehangoltan fellépő, szervezett csoport keretébe követik el. A hangsúlyt e körülmények között a bűncselekmény elkövetésének különös veszélyességére helyezi.

Ennélfogva úgy rendelkezik, hogy a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 1. cikkben említett bűncselekmények, amennyiben azok egy bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódnak, súlyosabb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, mint amelyek az ilyen bűncselekményekre a nemzeti jog alapján kiszabhatók olyan esetekben, amikor azokat nem bűnszervezet keretében követik el, kivéve ha a kiszabható büntetések már a nemzeti jog szerinti legsúlyosabb büntetések (1) bekezdés).

Itt olyan súlyosbító körülményről van szó, amely szerint a súlyos bűncselekmények elkövetésének büntetésekor figyelembe kell venni a bűnszervezet keretében – legyen szó "maffiacsoportról" vagy szervezett bűnbandáról – cselekvő személyek különös veszélyességét.

A kiszabható büntetés súlyosbításának e módszerét egyébiránt a terrorizmus elleni küzdelemről szóló 2002/475/IB kerethatározat is alkalmazza, a terrorizmus esetében azonban a büntetés súlyosbítása a felsorolt bűncselekményekre vonatkozik, míg ebben az esetben a súlyosbító körülmény valamennyi bűncselekményre vonatkozik, ha a kiszabható szabadságvesztés határa legalább négy év.

4. cikk (különleges körülmények)

Az 4. cikk, amely figyelembe veszi a szervezett bűnözéssel szembeni fellépésben a bírósági eljárás során a hatósággal együttműködő személyekről szóló, 1996. december 20-i tanácsi állásfoglalást, enyhítő körülményekre hivatkozik, ha a bűncselekmény elkövetője felhagy bűnöz ői tevékenységével, és a közigazgatási vagy igazságügyi hatóságoknak olyan információkat szolgáltat, amelyek segítik őket a bűncselekmény következményeinek időben történő megel őzésében úgy, hogy a tudomása szerint tervezett bűncselekményt még meg lehet akadályozni; a többi elkövető személyének megállapításában vagy letartóztatásában; a bűncselekményeket alátámasztó bizonyítékok megszerzésében vagy más bűncselekmények elkövetésének

megakadályozásában.

A szöveg a 2002/475/IB kerethatározat 6. cikkének megfogalmazását veszi át. E cikk olyan intézkedéseket hajt végre, amelyek az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménye 26. cikkében említett nyomozó és b űnüldöző szervek közötti együttműködés elősegítését szolgálják.

Az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellen őrzéséről szóló stratégiájának 25. számú ajánlása (2000/C 124/01) egyben előirányozza egy olyan eszköz kidolgozását, amely azokra a személyekre vonatkozik, akik bűnszervezetben vesznek, illetve vettek részt, és hajlandóak a bírósági eljárás során a hatósággal együttműködni a nyomozáshoz vagy a bizonyítékok megszerzéséhez hasznos, illetve olyan információkkal szolgálva, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a bűnszervezetek elessenek forrásaiktól, illetve megakadályozzák a bűncselekmények megvalósítását. E javaslatnak többek között arról is rendelkeznie kell, hogy egy, bűncselekmény elkövetésével vádolt személy büntetését enyhíteni lehessen, amennyiben jelentős mértékben együttműködik egy ilyen jellegű ügy keretében…".

5. cikk (jogi személyek felelőssége)

Az Európai Unió szintjén a különféle bűncselekménytípusok elleni küzdelemhez elfogadott jogi eszközök egy részével összhangban arról az esetről is rendelkezni kell, ha a szervezett b űnözésben jogi személyek érintettek. E tekintetben az Európai Uniónak az elkövetkező évezredben a szervezett bűnözés megelőzéséről és ellenőrzéséről szóló stratégiájának (2000/C 124/01) 9. számú ajánlása kimondja, hogy "a Bizottságnak javaslatot kell tennie egy olyan eszköz létrehozására, amely megállapítja a szervezett bűnözéshez kapcsolódó cselekményekben részt vevő jogi személyek büntetőjogi, polgári vagy közigazgatási felelősségét".

A 5. cikk tehát olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik egy jogi személynek a 2. cikkben említett bűncselekményekért vagy magatartásokért való felelősségre vonását, ha e b űncselekményeket vagy magatartásokat akár saját nevében eljárva, akár az adott jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követte el, illetve alkalmazta a jogi személy javára, aki a jogi személy szervén belül (ténylegesen vagy jogilag) vezető tisztséget tölt be. A "felelősség" kifejezést úgy kell értelmezni, mint amely a büntetőjogi felelősséget és a polgári felelősséget egyaránt magában foglalja.

Emellett a szokásos gyakorlatnak megfelelően a (2) bekezdés megállapítja, hogy egy jogi személyt felelősségre lehet vonni, ha az ellenőrzés jogának gyakorlására jogosult személy részéről a felügyelet vagy az ellenőrzés hiánya lehetővé tette a jogi személy javára egy b űncselekmény elkövetését. A (3) bekezdés kimondja, hogy egy jogi személy ellen indított eljárás nem zárja ki, hogy azzal párhuzamosan egy természetes személy ellen is eljárást folytassanak.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 7. cikkének, és nem a 98/733/IB együttes fellépés 3. cikkének megfogalmazását veszi át, hogy a jogi személyek felelősségét a legutóbbi szövegre alapozza, és párhuzamba állítsa a terrorizmus elleni küzdelemről szóló szöveggel.

6. cikk (jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók)

A 2. cikkben említett bűncselekményekért vagy magatartásokért felelős jogi személyekkel szemben szankciókat kell alkalmazni. E szankcióknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük, és legalább büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbüntetésekben kell testet ölteniük.

Más, a jogi személyekre szokásosan alkalmazható szankciókról is említés történik.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 8. cikkének, és nem a 98/733/IB együttes fellépés 3. cikkének megfogalmazását veszi át, az előző cikkel azonos okok miatt.

7. cikk (a büntetőeljárások joghatósága és összehangolása)

Itt egy, a 98/733/IB együttes fellépéshez képest új cikkről van szó. E cikkben egyes, a 2002/475/IB kerethatározatban elfogadott elvek szerepelnek.

Anélkül hogy valamennyi, a joghatósággal kapcsolatos kérdésre választ adna, a szöveg egy minimumszabályt mindenesetre meghatároz, amely szerint minden tagállamnak biztosítania kell, hogy joghatósága legalább azon esetekre kiterjedjen, amikor egy, a 2. cikkben említett b űncselekményt részben vagy egészben a területén követtek el, bárhol is legyen a bűnszervezet székhelye vagy az a hely, ahol a bűncselekményekkel kapcsolatos tevékenységét folytatja.

Amennyiben több tagállam is illetékes, akkor együtt kell működniük, és konzultálniuk kell egymással annak érdekében, hogy fellépésüket összehangolják, valamint eldöntsék, melyikük folytatja le az eljárást a bűncselekmény elkövetőivel szemben. E célból, adott esetben igénybe veszik az Eurojustot.

Az eljáró tagállam megállapításához a következő tényezőket az alábbi sorrendben kell figyelembe venni:

– az a tagállam, amelynek területén a bűncselekményt elkövették;

– az a tagállam, amelynek állampolgára vagy lakosa az elkövető;

– az a tagállam, ahonnan a sértettek származnak;

– az a tagállam, amelynek területén az elkövetőt elfogták.

8. cikk (a sértettek védelme és támogatása)

Az Európai Unió a sértettek védelmére és támogatására külön hangsúlyt fektet. A Tanács 2001. március 15-én a büntetőeljárások keretében elfogadta a sértett jogállásáról szóló kerethatározatot. Emellett a Bizottság kidogozott egy zöld könyvet a bűncselekmények sértettjeinek nyújtott kártérítéséről.

A szervezett bűnözéssel és különösen az emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyekben biztosítani kell, hogy a büntetőeljárás elindításához ne legyen szükség a sértett feljelentésére vagy bejelentésére. Számos olyan esetről számolhatunk be, amikor a sértettek tartanak tőle, hogy a bűnszervezetek elégtételt vesznek rajtuk vagy családtagjaikon.

E cikk ugyanabban a szellemben készült, mint az Egyesült Nemzetek Szervezete nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményének a sértettek védelmére és támogatására vonatkozó 25. cikke, valamint az emberkereskedelemről, és különösen a nők és gyermekek kereskedelméről szóló kiegészítő jegyzőkönyvének a sértettek védelmére vonatkozó 6-8. cikke.

E cikk a 2002/475/IB kerethatározat 10. cikkének szövegét veszi át.

9. cikk (a hatályos rendelkezések hatályon kívül helyezése)

E cikk hatályon kívül helyezi a 98/733/IB együttes fellépést, amelynek helyébe e kerethatározat lép, és az EUSz és az EKSz alapján elfogadott jogszabályokban ezen együttes fellépésre tett hivatkozásokat ennek megfelelően módosítja. Az Európai Unióról szóló szerződés VI. címének megfelelően elfogadott jogszabályokban az említett együttes fellépés szerinti bűnszervezetben való részvételre történő hivatkozások helyébe az e kerethatározat szerinti bűnszervezetben való részvétel lép.

10. cikk (végrehajtás és jelentések)

A 10. cikk e kerethatározat alkalmazására és nyomon követésére vonatkozik. Az (1) bekezdés meghatározza azt az időpontot, ameddig a tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a tagállamok ugyanezen időpontig továbbítják a Tanács Főtitkárságának és a Bizottságnak azoknak a rendelkezéseknek a szövegét, amelyekkel az e kerethatározatból fakadó kötelezettségeket nemzeti jogukba átültetik. Ennek alapján a Bizottság a kerethatározat végrehajtásáról jelentés terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé. Végül a Tanács megvizsgálja, hogy a tagállamok megtették-e a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

11. cikk (hatálybalépés)

2005/0003 (CNS)

Javaslat

A TANÁCS KERETHATÁROZATA

a szervezett bűnözés elleni küzdelemről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 29. cikkére, 31. cikke (1) bekezdése e) pontjára, valamint 34. cikke (2) bekezdése b) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára[7],

tekintettel az Európai Parlament véleményére[8],

mivel:

(1) A hágai program célja az Unió és tagállamai közös kapacitásainak javítása a határokon átnyúló szervezett bűnözés ellen. Ezt a célt főként a törvénykezések egymáshoz történő közelítésével kell elérni[9]. A bűnszervezetek veszélyessége és fejlődése szükségessé teszi, hogy az Európai Unió tagállamainak fokozott együttműködésén keresztül a polgárok várakozásaira és a tagállamok szükségleteire hatékony válasz szülessen. E tekintetben a 2004. november 4-5-i brüsszeli Európai Tanács következtetéseinek 14. pontja rámutat, hogy Európa polgárai azt várják az Európai Uniótól, hogy - az alapvető jogok és szabadságok biztosítása mellett – az olyan határokon átnyúló problémák kapcsán, mint amilyen a szervezett bűnözés, hatékonyabb közös megközelítést foganatosítson.

(2) A terrorizmus és a bűnözés egyéb súlyos formái elleni küzdelem területén folytatandó tevékenységekről szóló, 2004. március 29-i közleményében[10] a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az Európai Unión belül a szervezett bűnözés elleni küzdelem eszköztárát meg kell erősíteni, és jelezte, hogy kidolgoz egy, az Európai Unió tagállamaiban a b űnszervezetben való részvétel bűncselekménnyé nyilvánításáról szóló, 1998. december 21-i 98/733/IB együttes fellépést felváltó kerethatározatot[11].

(3) A hágai program 3.3.2. pontjának értelmében az anyagi büntetőjog közelítése az olyan, különösen súlyos bűncselekmények területére vonatkozik, amely határokon átlépő jellegű, és elsőbbséget kell biztosítani a szerződésekben említett bűnözési területeknek. A bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények meghatározását

---

7 HL C [...], [...], [...]. o.

8 HL C [...], [...], [...]. o.

9 A 2004. november 4. és 5-i brüsszeli Európai Tanács következtetéseinek 1. melléklete (6) bekezdésének bevezetése.

10 COM(2004) 221.

11 HL L 351, 29.12.1998, 1. o.

tehát valamennyi tagállamban közelíteni kell egymáshoz. Ugyanakkor e b űncselekmények súlyosságának megfelelő büntetéseket és szankciókat kell kilátásba helyezni azon természetes és jogi személyekkel szemben, akik ilyen bűncselekményeket követtek el, illetve azokért felelősek.

(4) A "bűnszervezet irányítását" külön bűncselekménnyé kell nyilvánítani, és rendelkezéseket kell hozni az igazságügyi hatóságok együttműködésének és az Eurojust keretében történő összehangolt fellépésének megkönnyítése céljából.

(5) A Tanács 2001. március 15-én elfogadta a büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló 2001/220/IB kerethatározatot[12]. Mivel a bűnszervezetek keretében elkövetett b űncselekmények sértettjei különösen veszélyeztetettek, tekintetükben külön intézkedéseket kell elfogadni.

(6) Az Uniónak ki kell egészítenie a nemzetközi szervezetek által elvégzett jelentős munkát, különös tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének egyezményére, az ún. "Palermói Egyezményre"[13], amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezménynek az Európai Közösség nevében történő megkötéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/579/EK tanácsi határozat[14] hagyott jóvá.

(7) Mivel a tervezett intézkedés céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió az 5. cikkben meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben megállapított arányosság elvével összhangban e kerethatározat nem lépheti túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(8) E kerethatározat tiszteletben tartja az Európai Unió alapjogi chartája, és különösen annak 6. és 49. cikke által elismert alapvető jogokat és elveket,

A KÖVETKEZŐKÉPPEN HATÁROZOTT:

1. cikk

Fogalom-meghatározások

E kerethatározat alkalmazásában a "bűnszervezet" olyan szervezett csoportot jelent, amelyet adott időszakra kettőnél több személy összehangoltan hoz létre olyan bűncselekmények elkövetése céljából, amelyeket a törvény legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy személyes szabadságot korlátozó bünetéssel járó intézkedéssel, illetve ennél súlyosabb büntetéssel sújt, és amelyek célja a közvetlen vagy közvetett pénzügyi vagy egyéb anyagi haszonszerzés.

---

12 HL L 82, 22.3.2001, 1. o.

13 Az Egyesült Nemzetek Szervezete a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemről szóló egyezményét az Egyesült Nemzetek Szervezetének 55. Közgyűlésén a 2000. november 15-i A/RES/55/25 állásfoglalás fogadta el. Ezen egyezmény, miután 40. megerősítő okiratát 2003. július 1-jén az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárságán letétbe helyezték, 2003. szeptember 29-én hatályba lépett.

14 HL L 261, 6.8.2004, 69. o.

A “szervezett csoport” fogalma olyan csoportot jelent, amelyet nem egy bűncselekmény azonnali elkövetésére hoztak létre alkalomszerű jelleggel, és amelyben a tagoknak nincs feltétlenül és egyértelműen meghatározott szerepe, illetve összetétele nem állandó és felépítése nem kidolgozott.

2. cikk

Egy bűnszervezetben való részvételhez kapcsolódó bűncselekmények

Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a következőket bűncselekménynek nyilvánítsák:

(a) bűnszervezet irányítása;

(b) annak a személynek a magatartása, aki – szándékosan és ismerve vagy a szervezet célját és általános bűnözői tevékenységét, vagy annak az adott bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékát – aktívan részt vesz a szervezet bűnözői tevékenységeiben, beleértve információk vagy anyagi források szolgáltatását, új tagok beszervezését, valamint e tevékenységek bármilyen módon történő finanszírozását, annak tudatában, hogy e részvétel hozzájárul e szervezet büntetendő tevékenységeinek megvalósításához.

3. cikk

Szankciók

1. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikk a) pontjában említett bűncselekmény olyan, a lehető legnagyobb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyen büntetendő, amelynek alsó határa legalább 10 év, és a 2. cikk b) és c) pontjában említett bűncselekmények olyan, a lehető legnagyobb személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, amelyek alsó határa legalább 5 év.

2. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 1. cikkben említett, bűnszervezetben elkövetett bűncselekmények súlyosabb, személyi szabadságot korlátozó büntetéssel legyenek büntetendők, mint amelyek az ilyen b űncselekményekre a nemzeti jog alapján kiszabhatók, kivéve ha a kiszabható büntetések már a nemzeti jog szerinti legsúlyosabb büntetések.

4. cikk

Különleges körülmények

Minden tagállam megteheti a szükséges intézkedéseket, hogy a 3. cikkben említett büntetéseket enyhíteni lehessen, ha a bűncselekmény elkövetője:

(a) felhagy a bűnözői tevékenységgel, és

(b) a közigazgatási vagy az igazságügyi hatóságoknak olyan információkat szolgáltat, amelyeket azok egyébként nem tudnának megszerezni, ezzel segítve őket:

– a bűncselekmény következményeinek megelőzésében vagy enyhítésében;

– a bűncselekmény többi elkövetőjének azonosításában vagy azok bíróság elé állításában;

– bizonyíték megszerzésében;

– a bűnszervezettől a törvénytelen források, illetve a bűnözői tevékenységből származó haszon megvonásában, vagy

– a 2. cikkben említett további bűncselekmények elkövetésének megakadályozásában.

5. cikk

Jogi személyek felelőssége

1. Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni a 2. cikkben említett bármely bűncselekmény elkövetéséért, amelyet akár saját nevében eljárva, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személy szervén belül vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:

(a) a jogi személy képviseletének joga;

(b) a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga;

(c) a jogi személy szervezetében az ellenőrzés joga.

Az (1) bekezdésben meghatározott eseteken túlmenően minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni, amennyiben egy az (1) bekezdésben említett személy részéről gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy egy neki alárendelt személy az adott jogi személy javára a 2. cikkben említett valamely bűncselekményt elkövesse.

2. A jogi személyeknek az (1) és (2) bekezdés alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 2. cikkben említett bűncselekmények valamelyikében részt vesznek, vagy abban együttműködnek.

6. cikk

A jogi személyekkel szemben alkalmazható szankciók

Minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk alapján felelősséggel tartozó jogi személyt hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetésekkel lehessen sújtani, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi jellegű pénzbeli szankciókat és egyéb szankciókat is, mint például:

(a) kizárás az állami kedvezményekből és támogatásokból;

(b) valamely üzleti tevékenység gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;

(c) bírósági felügyelet alá helyezés;

(d) bíróság által elrendelt felszámolás;

(e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

7. cikk

Joghatóság és a büntetőeljárások összehangolása

Minden tagállam biztosítja, hogy joghatósága legalább azokra az esetekre kiterjedjen, amelyekben egy, a 2. cikkben említett bűncselekményt egészben vagy részben a területén követtek el, bárhol is legyen a bűnszervezet székhelye, vagy az a hely, ahol b űncselekményekkel kapcsolatos tevékenységét folytatja.

Amennyiben egy a 2. cikkben említett bűncselekmény több tagállam joghatósága alá tartozik, és ugyanazon tények alapján az érintett államok bármelyike jogszerűen eljárhat, az érintett tagállamok együttműködnek annak eldöntésében, hogy melyikük folytassa le az eljárást az elkövetővel szemben annak érdekében, hogy az eljárást lehetőleg egyetlen tagállamban összpontosítsák. E célból a tagállamok, adott esetben, igénybe veszik az Eurojustot.

A következő tényezőket az alábbi sorrendben kell figyelembe venni:

(a) az a tagállam, amelynek területén a bűncselekményt elkövették;

(b) az a tagállam, amelynek állampolgára vagy lakosa az elkövető;

(c) az a tagállam, ahonnan a sértett származik;

(d) az a tagállam, amelynek területén az elkövetőt elfogták.

8. cikk

A sértettek védelme és megsegítése

1. A tagállamok biztosítják, hogy az e kerethatározat hatálya alá tartozó b űncselekményekkel kapcsolatos nyomozás vagy büntetőeljárás megindítása ne a b

űncselekmény sértettjének feljelentésétől vagy bejelentésétől függjön, legalábbis akkor, ha a cselekményt a tagállam területén követték el.

2. A büntetőeljárásban a sértettek jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tnácsi kerethatározatban[15] előírt intézkedések mellett adott esetben minden tagállam megtesz minden lehetséges intézkedést annak érdekében, hogy a büntetőeljárás keretében a sértettek családtagjai megfelelő segítségben részesüljenek.

9. cikk

A hatályos rendelkezések hatályon kívül helyezése

A 98/733/IB együttes fellépés hatályát veszti. Az Európai Unióról szóló szerződés VI. címének és az Európai Közösséget létrehozó szerződésnek megfelelően elfogadott jogszabályokban az említett együttes fellépés szerinti bűnszervezetben való részvételre történő hivatkozások helyébe az e kerethatározat szerinti bűnszervezetben való részvétel lép.

10. cikk

Végrehajtás és jelentések

1. A tagállamok meghozzák azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy e kerethatározatnak legkésőbb (…)-ig megfeleljenek.

2. A tagállamok (…)-ig továbbítják a Tanács Főtitkárságának és a Bizottságnak azoknak a rendelkezéseknek a szövegét, amelyekkel az e kerethatározatból fakadó kötelezettségeket nemzeti jogukba átültetik. Az ezen információkon alapuló jelentés, valamint a Bizottság írásos jelentése alapján a Tanács legkésőbb (…)-ig megvizsgálja, hogy a tagállamok megtették-e a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy e kerethatározatnak megfeleljenek.

11. cikk

Hatálybalépés

Ez a kerethatározat a *Hivatalos Lapban* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/én

a Tanács részéről
az elnök

[15] HL L 82, 22.3.2001, 1. o.